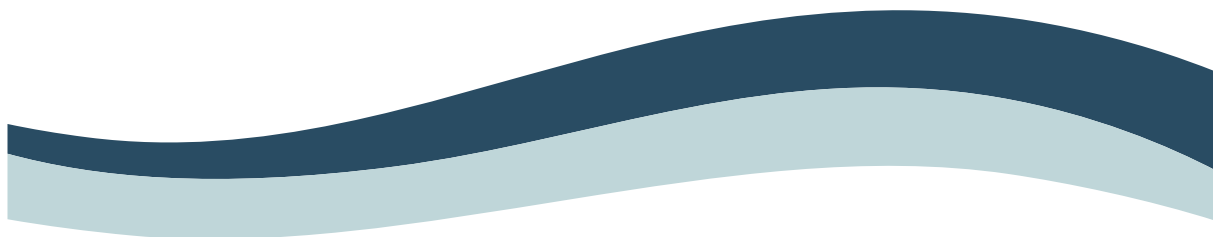

RIKTLINJER

Rapportering och utredning av missförhållanden (lex Sarah)

Dokumentet gäller socialtjänsten

Fastställd av:	Kommunstyrelsen 2015-05-13, § 96
Giltighetstid:	Tills vidare
Senast reviderad:	Kommunstyrelsen § 111/24, § 96/26
Dokumentansvarig:	Socialchef
Diarienummer:	2026-373

Innehåll

Inledning	2
Lex Sarah – en del i kvalitetsarbetet.....	2
Vad ska rapporteras?	2
Vem omfattas av rapporteringsskyldigheten?	2
Rapporteringsskyldigheten gäller:	3
Vem omfattas inte av rapporteringsskyldigheten	3
Hur görs rapporteringen och till vem ska den lämnas?	3
Omedelbara åtgärder.....	3
Utredning och dokumentation	4
Inleda utredning	4
Utredningens förfarande	4
Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).....	4
Information, stöd och uppföljning till medarbetare och brukaren/klienten	5
Information till sociala utskottet.....	5
Information till anställda	5

Inledning

Lex Sarah-bestämmelserna innebär en skyldighet för var och en som är verksam inom verksamheter som erbjuder insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) att rapportera missförhållanden och risker för missförhållanden.

Tillämpningen av dessa bestämmelser klargörs i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2011:5.

Lex Sarah - en del i kvalitetsarbetet

Var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet. Lex Sarah rapportering ska utgöra en naturlig del i det systematiska kvalitetsarbetet genom att alla anställda har en skyldighet att rapportera om man upptäcker hot mot den enskildes rätt till god service och omvårdnad, ett gott stöd och trygga levnadsförhållanden.

Många brister och fel som uppmärksammas i verksamheten utgör inget missförhållande för den enskilda, men de behöver ändå rapporteras för att de ska åtgärdas och minimeras i framtiden. Anställda ska signalera för fel och brister i verksamheten genom att skriva en avvikelserapport.

Vad ska rapporteras?

Rapporteringsskyldigheten gäller när nedan förutsättningarna är uppfyllda:

- Missförhållandet rör någon som får eller kan komma i fråga för insatser inom den egna verksamheten. Den yttersta gränsen för vad som utgör den egna verksamheten är det som ligger inom nämndens ansvarsområde.
- Någon inom den egna verksamheten har genom försummelse eller av annat skäl brustit i utförande av handlingar alternativt underlåtit att utföra handlingar.
- Det inträffade har inneburit ett hot mot eller har medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska/psykiska hälsa. Även påtaglig risk för att ett missförhållande ska inträffa ska anmälas.

Vem omfattas av rapporteringsskyldigheten?

Rapporteringsskyldigheten gäller i all verksamhet (individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, och funktionsstöd) som ger insatser till personer enligt SoL eller LSS.

Rapporteringsskyldigheten gäller:

- anställda,
- uppdragstagare,
- praktikanter eller motsvarande under utbildning, och
- deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder i verksamheten.

Rapporteringsskyldigheten omfattar både den som själv uppmärksammar eller den som får kännedom om missförhållanden eller risker för missförhållanden som gäller någon enskild.

Vem omfattas inte av rapporteringsskyldigheten

- Tillfälligt inhyrd personal utanför verksamhetens kärnområden såsom till exempel hantverkare.
- Frivilligarbetare, god man och förvaltare.
- Förtroendevalda.
- Familjehem omfattas inte av rapporteringsskyldigheten, trots att de är uppdragstagare inom socialtjänstens verksamhet. Orsaken är att de inte bedrivs yrkesmässigt utan erbjuder ett stadigvarande boende i en familj. Handläggaren i ärendet är rapporteringsskyldig.
- Personligt ombud.

Däremot är det viktigt att informera om möjligheten att påtala fel och brister samt att framföra klagomål och synpunkter. Den möjligheten står öppen för alla och nämnden är skyldig att ta emot och utreda de synpunkter och klagomål som kommer in.

Hur görs rapporteringen och till vem ska den lämnas?

All personal som får kännedom om missförhållanden eller risker för missförhållanden ska rapportera detta samma dag till ansvarig chef eller dennes ersättare via länk på Eira. Ärendet hanteras digitalt och skickas till ansvarig chef och utredare efter att rapporten registrerats.

Omedelbara åtgärder

Verksamheten ansvarar för att:

- omedelbart vidta åtgärder för att undanröja eller avhjälpa det rapporterade missförhållandet eller risken för ett missförhållande samt förhindra att konsekvenserna förvärras
- inleda utredning skyndsamt efter att rapport kommit in.

Utredning och dokumentation

Inleda utredning

När någon lämnat en rapport ska en utredning inledas skyndsamt. Utredningen ska genomföras skyndsamt, som regel ska utredningen inte ska ta längre än fyra veckor. Utredningen och dokumentationen ska uppfylla kraven i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2011:5.

Utredningens förfarande

Socialt ansvarig samordnare (SAS) tar emot och utreder rapport. Vid frånvaro ska avdelningschef eller någon denna utsett (till exempel enhetschef) påbörja/utföra utredningen. SAS säkerställer i samband med mottagande av rapport att nödvändiga åtgärder vidtagits för att avhjälpa och undanröja missförhållandet eller risken för missförhållande.

Utredningen ska fokusera på vad som hänt, varför det hände och åtgärder för att förhindra att det händer igen. Om ytterligare handlingar upprättas som tex. bilagor i utredningen ska det där framgå datum för upprättande, varifrån uppgifterna kommer, vad som är faktiska omständigheter och vad som är bedömningar samt vem (namn och befattning/titel) som upprättat handlingen.

Ansvarig chef gör en anteckning i den enskildes personakt om att det finns en rapport om ett missförhållande som rör den enskilde. Kontakter som tas i lex Sarah-ärendet ska inte dokumenteras i personakten.

Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Utredningen avslutas med en bedömning om det rör sig om ett allvarligt missförhållande eller en risk för ett allvarligt missförhållande. Görs bedömningen att det rör sig om ett allvarligt missförhållande eller en risk för ett allvarligt missförhållande ska detta rapporteras vidare till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Socialchef har delegation på att fatta beslut om anmälan till IVO.

Ett missförhållande ska bedömas som allvarligt om det innebär eller har inneburit ett allvarligt hot mot eller har medfört allvarliga konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller

fysiska eller psykiska hälsa. En risk ska bedömas som påtaglig om det är en uppenbar och konkret risk för ett allvarligt missförhållande.

Information, stöd och uppföljning till medarbetare och brukaren/klienten

Enhetschef ansvarar för att återkoppla resultatet av lex Sarah-utredningen till berörd personal samt arbeta aktivt med eventuella förbättringsåtgärder. I de fall det uppdagas att det förekommit allvarliga missförhållanden eller risker för allvarliga missförhållanden på en enhet är det viktigt att arbetsledningen är lyhörd för personalgruppens behov av stöd. Det gäller både den som lämnat rapporten, de som är berörda av innehållet i rapporten och övriga medarbetare i arbetslaget. Den fackliga organisationen kan utgöra ett stöd för den medarbetare som berörs av rapporten och även övriga berörda medarbetare.

På samma sätt är det viktigt att den utsatta brukaren/klienten eller dennes företrädare hålls underrättad om vilka åtgärder som vidtas med anledning av utredningen. Den enskilde som berörs bör alltid underrättas om ett missförhållande som har rapporterats.

Närmaste chef tar ställning till i vilken omfattning och hur brukaren/klienten och medarbetarna som berörs ska ges stöd och informeras om rapporten, utredningen och beslutet samt vidtagna och planerade åtgärder.

Beslut kan tas om en uppföljning för att säkerställa att föreslagna åtgärder vidtagits. Det är ansvarig chef som tillser att åtgärderna genomförs och som gör uppföljningen. När uppföljningen gjorts avslutas ärendet.

Information till sociala utskottet

SAS informerar sociala utskottet vid varje sammanträde om nyinkomna rapporter samt vad som framkommit under utredningen, vilka ställningstaganden som gjorts och vilka åtgärder som vidtagits eller planeras att vidtas. Beslut om att göra en Lex Sarah anmälan till IVO sker på delegation och anmäls till kommunstyrelsen. En analys/sammanställningen av rapporterna görs årligen i kvalitetsberättelsen.

Information till anställda

De personer som omfattas av Lex Sarah föreskrifterna ska informeras om deras skyldigheter och rättigheter, samt om vem som kan ta emot rapporterna enligt Hjo kommuns rutiner för Lex Sarah. Närmast ansvarig chef ansvarar för att muntligen och

skriftligen informera om riktlinjerna i samband med att en person börjar en anställning, ett uppdrag, en praktikperiod eller liknande. Information bör sedan ske fortlöpande minst en gång per år.